Likums pieņemts 09.03.1923. Saeimas kopsēdē
Publicēts: "Valdības Vēstnesis", nr.65, 27.03.1923.

Saeima ir pieņēmusi un
Valsts Prezidents izsludina
šādu likumu:

Saeimas kārtības rullis

A.
Saeimas deputati.

1. Saeima sastāv no tautas priekšstāvjiem deputatiem, kuŗu mandatus Saeima atzinusi, apstiprinot vēlēšanas.

2. Saeima ievēl no 15 locekļiem pastāvošu mandatu komisiju, kuŗa pārbauda vēlēšanu materialus, kā arī sūdzības par vēlēšanām, ja šādas sūdzības iesniegtas centrālai vēlēšanu komisijai ne vēlāk kā 10 dienas pēc vēlēšanu galīgo rezultātu izsludināšanas "Valdības Vēstnesī".

3. Mandātu komisija savas darbības rezultātus ziņo Saeimai, kuŗa pēc tam lemj par vēlēšanu apstiprināšanu vai atcelšanu.

Piezīme. Vēlēšanu, kā arī atsevišķu mandatu atcelšanai vajadzīgs 2/3 balsu vairākums.

4. Deputati piedalās Saeimas sēdēs un bauda visas Saeimas deputatu tiesības, kamēr attiecīgās vēlēšanas nav atceltas vai deputats savu mandātu nav nolicis vai zaudējis.

5. Ja deputats nāves, izstāšanās vai izslēgšanas gadījumā iziet no deputatu skaita, tad Saeimas prezidijs uzaicina iestāties viņa vietā nākošo kandidatu pēc attiecīga saraksta, ziņojot par to Saeimai.

6. Katrs deputats paziņo Saeimas kancelejā savu adresi un saņem no prezidija izdotu deputata apliecību.

7. Deputata amatu nevar savienot ar valsts dienestu, izņemot:

a) tiesneša, b) augstskolas profesora, docenta, asistenta, lektora, rektora, prorektora un dekāna, c) ministra, ministra biedra un viņiem pielīdzināma pārvaldes patstāvīgas nozares vadītāja, d) notara, e) juriskonsulta amatus.

8. Deputata un valsts dienesta amatu savienošana citos, 7. p. neparedzētos gadījumos pielaižama tikai uz atsevišķa Saeimas lēmuma pamata.

9. Ja par deputatu ir ievēlēta persona, kuŗa ieņem valsts civildienestā amatu, nesavienojamu ar deputata mandātu (7. pants), tad viņai mēneša laikā, skaitot no mandata apstiprināšanas dienas, jāizstājas no valsts civildienesta.

Latvijas nacionālās armijas karavīri - Saeimas deputati - līdz ar ievēlēšanu Saeimā, tiek atsvabināti no viņu tiešo dienesta pienākumu izpildīšanas karaspēkā un tur skaitās atvaļinājumā līdz sava deputata mandāta izbeigšanai, nolikšanai vai zaudēšanai.

Augšminētie deputati - karavīri - netiek dzēsti no karaspēka daļu sarakstiem, patur tiesību nest attiecīgu dienesta ietērpu un pazīmes, bet zaudē tiesību uz algas, uztura un cita veida atlīdzības saņemšanu karaspēkā par laiku, kamēr tie ir Saeimas deputati.

10. Deputats var izbraukt ne ilgāki kā uz vienu nedēļu, iepriekš par to paziņojot Saeimas prezidijam. Šo tiesību viņš var izlietot tikai 2 reizes pa sesijas laiku.

11. Izbraukt uz ilgāku laiku kā uz vienu nedēļu vai biežāk kā divas reizes pa sesijas laiku, deputats var tikai izprasot atvaļinājumu.

12. Deputata lūgumu dēļ atvaļinājuma prezidijs iesniedz līdz ar savu atzinumu Saeimas izspriešanai. Steidzamos gadījumos par atvaļinājumu lemj prezidijs, ziņojot par to nākošai plenārsēdei.

13. Tādā pat kārtībā izspriežami lūgumi atvaļinājuma pagarināšanai. Atvaļinājumi piešķirami tikai uz noteiktu laiku.

14. Deputats saņem pēc budžetā paredzētām normām: a) noteiktu mēneša algu par notecējušu laiku; pirmo pusi - mēneša 15. un otro pusi mēneša pēdējā dienā; b) atlīdzību par piedalīšanos komisijās; c) uztura naudu par brauciena laiku amata darīšanās ārpus Saeimas sēžu vietas. Bez tam deputatiem atlīdzināmi tiešie ceļa izdevumi.

15. Alga deputatiem skaitās no pirmās pilnās sēdes pēc vēlēšanām vai no dienas, kad viņš iestājies Saeimas sastāvā (5. p.).

16. Deputatiem ir tiesības lietot braucieniem valsts dzelzceļus un valsts kuģus bez atlīdzības, uzrādot attiecīgu leģitimaciju.

17. Deputats, kuŗš neierodas plenārsēdē bez svarīga iemesla vai nav izpildījis 10.-12. p.p. prasības, maksā par katru sēdi sodu - 10 procentu apmērā no noteiktās mēneša algas. Sods novelkams no algas.

Piezīme. Prezidijs pārbauda iemeslus, kuŗu dēļ deputats nokavējis sēdi, un, ja atzīst nokavējumu par nelikumīgu, uzliek sodu. Attiecīgie lēmumi jātaisa ne vēlāk kā mēneša priekšpēdējā dienā.

18. Par atvaļinājumiem, nokavētām sēdēm un uzliktiem sodiem vedams saraksts.

19. Izdodot deputatu tiesāšanai, Saeima lemj arī par to, vai viņam turpmāk - līdz galējam tiesas spriedumam - tiesība piedalīties Saeimas un tās komisiju un citu iestāžu sēdēs.

20. Deputats, kuŗš ar likumīgā spēkā stājušos tiesas spriedumu notiesāts par kādu no "Likuma par Saeimas vēlēšanām" 3.pantā paredzētiem noziegumiem, uzskatāms par izslēgtu no Saeimas.

21. Ja deputats uz 19. p. pamata atstādināts no piedalīšanās Saeimā, tad atstādināšanas laikā viņš zaudē tiesību uz algas saņemšanu.

Piezīme. Pēc tam, kad tiesas spriedums par deputata attaisnošanu stājies likumīgā spēkā, viņš saņem visu viņam par atstādināšanas laiku neizmaksāto algu.

B.
Saeimas amata personas.

22. Saeimas prezidijs sastāv no priekšsēdētāja, diviem viņa biedriem, sekretara un diviem viņa biedriem.

23. Prezidija locekļus ievēl ar absolūtu balsu vairākumu, aizklāti balsojot par katru atsevišķi.

24. Ja pirmo reizi balsojot neviens no kandidatiem nedabū balsu

vairākumu, tad balsošanu atkārto. Otrreiz balsojot, pietiek relatīvs balsu vairākums.

25. Ja otrreiz balsojot vienādu balsu skaitu dabū vairāki kandidati, tad izšķir loze, kuŗu izvelk sēdes vadītājs.

26. Priekšsēdētājs reprezentē Saeimu, vada Saeimas sēdes un gādā tanīs par kārtību. Priekšsēdētājam klāt neesot, viņa pienākumus izpilda kāds no viņa biedriem, pēc savstarpējas vienošanās. Tāpat pēc savstarpējas vienošanās priekšsēdētājs un viņa biedri izdala savā starpā tekošus darbus.

27. Sekretars un viņa biedri ved sēžu protokolus, nolasa rakstus, pārbauda stenogramas un pārzin Saeimas kancelejas darbus, sadalot tos savā starpā pēc savstarpējas vienošanās.

28. Saeimas prezidijam piekrīt: a) iekšējās kārtības un darba gaitas noteikšana Saeimas kancelejā un citās Saeimas iestādēs; b) ierēdņu pieņemšana un atlaišana; c) iepriekšēja lemšana, saziņā ar frakciju biroju, par darbības gaitu Saeimā; d) visu ienākušo lietu tālāk virzīšana un atzinumu došana visos kārtības rullī paredzētos gadījumos; e) iepriekšēja lemšana, saziņā ar frakciju biroju, visās lietās, kas nav normētas kārtības rullī vai ar Saeimas lēmumiem.

Piezīme. Prezidija un frakciju biroja lēmumi, kuŗi paredzēti šī panta c un e punktā, ceļami priekšā Saeimas apstiprināšanai.

29. Balsu skaitīšanu Saeimas plenārsēdēs izdara prezidija uzaicināti sevišķi skaitītāji, kuŗi dod parakstu izpildīt savu amatu taisnīgi un pēc sirdsapziņas.

C.
Saeimas sesijas un plenārsēdes

30. Saeimas sesijas ir kārtējas un ārkārtējas.

Kārtējas ir trīs gadā: rudens sesija - laikā līdz ziemas svētkiem; ziemas sesija - laikā no ziemas svētkiem līdz lieldienām, un pavasara sesija no lieldienām līdz vasaras sākumam.

Ārkārtējas sesijas noturamas katrā laikā.

31. Saeimas sesijas sasauc prezidijs. Ārkārtējas sesijas sasaucamas arī, ja to rakstiski pieprasa ne mazāk kā 1/3 deputatu, uzdodot apspriežamo dienas kārtību.

Pēc šāda pieprasījuma saņemšanas prezidijs sasauc sēdi ne vēlāk kā nedēļas laikā. Par sesijas slēgšanu lemj Saeima.

32. Saeimas prezidijam ir jāsasauc Saeimas sēde, ja to prasa Valsts Prezidents, ministru prezidents vai ne mazāk kā 1/3 deputatu (L. R. Satv. 20. p.).

33. Likumprojektus un likumu ierosinājumus, pieprasījumus un jautājumus, kuŗi nav izspriesti Saeimas tekošā sesijā, turpina apspriest nākošā sesijā.

34. Sēžu dienas un stundas nosaka prezidijs, izņemot gadījumus, kad par to lēmusi pati Saeima.

35. Priekšsēdētājs atklāj un slēdz sēdi. Sēdes beigās, ja iespējams, viņš paziņo nākamās sēdes dienu un stundu.

36. Dienas kārtība izsludināma vismaz divas dienas pirms sēdes atklāšanas. Izsludināšanu izdara prezidijs ar pavēstēm vai laikrakstos, vai ar rakstisku paziņojumu, kuŗš izliekams Saeimas telpās.

37. Pavēstes sūtāmas katrā ziņā referentiem un tiem ministriem, uz kuŗu resoru attiecas dienas kārtībā uzņemtās lietas.

38. Sēdes ir pilntiesīgas, ja tanīs piedalās vismaz puse no deputatu skaita.

39. Piecas minūtes pirms sēdes atklāšanas, uz priekšsēdētāja rīkojumu, deputatus ar zvanu aicina uz sēžu telpām.

40. Ja pusstundā, pēc noteiktā atklāšanas laika, nav ieradies likumīgais deputatu skaits (38. p.), tad priekšsēdētājs pasludina sēdi par nenotikušu.

41. Priekšsēdētājs var arī sēdes laikā pēc sava ieskata vai uz desmit deputatu rakstisku pieprasījumu pārliecināties par kvorumu.

42. Ja izrādās, ka nav kvoruma, tad priekšsēdētājs var pēc sava ieskata vai nu sēdi slēgt, vai to uz īsu laiku pārtraukt. Ja arī pēc pārtraukuma kvoruma nebūtu, tad sēde slēdzama.

43. Izņemot kārtības rullī paredzētos gadījumus (42. un 71. p.p.), sēde pārtraucama tikai uz Saeimas lēmuma pamata. Pārtraukumu ierosināt var priekšsēdētājs vai vismaz desmit deputati ar rakstisku pieprasījumu.

D.
Lietu caurskatīšana

I. Vispārēji noteikumi

44. Pēc sēdes atklāšanas priekšsēdētājs nolasa vai liek sekretaram nolasīt dienas kārtību. Lietas skata cauri noliktā kārtā, kuŗu Saeima var arī grozīt.

45. Katrs Saeimas priekšā ceļams iesniegums rakstiski formulējams latviešu valodā un no iesniedzēja parakstams.

46. Pirms viena priekšmeta izspriešanas nevar pāriet uz citu priekšmetu, izņemot gadījumus, kad debatu pārtraukumu un pāreju uz citu priekšmetu prasa vismaz divdesmit deputati un Saeima, atklāti balsojot, tam piekrīt.

47. Ārpus kārtas pielaižams runātājs: a) par Saeimas kārtības ruļļa neievērošanu vai pārkāpšanu, b) par kārtību, kādā būtu apspriežamā lieta tālāk virzāma.

48. Deputati, kuŗi vēlētos ārpus dienesta kārtības sniegt steidzamu ziņojumu, pieteicas pie priekšsēdētāja, no kuŗa ieskata atkarājas, vai runātājam pieprasīto vārdu dot un vai to dot ārpus kārtas.

49. Vārdam pie dienas kārtības vajadzīga Saeimas piekrišana, izņemot kārtības rullī sevišķi paredzētos gadījumos (43., 44., 46., 47. un 48. p. p.).

50. Faktiskas piezīmes nav pielaižamas. Piezīmes personīgā lietā atļautas tikai debatu vai sēdes beigās, ne ilgāk par 5 minutēm.

51. Uz ne mazāk kā piecu deputatu rakstisku priekšlikumu Saeima var nolemt:
a) saīsināt runāšanas laiku; b) slēgt runātāju sarakstu; c) debates pilnīgi slēgt. Priekšlikumi uzskatāmi par atraidītiem, ja pret tiem balso ne mazāk kā viena trešdaļa klātesošo deputatu.

52. Četrdesmit astotā pantā minētie priekšlikumi nevar būt par iemeslu pārtraukt runātāju, kuŗš savu runu sācis pirms priekšlikuma iesniegšanas.

53. Pēc priekšlikuma pieņemšanas par debatu slēgšanu (51. p. c. pkt.) vārdu vēl dabū referents resp. apspriežamās lietas autors, ministru kabineta priekšstāvis, ja tie to vēlas izlietot, un runātājs, kuŗš pieteicies personīgā lietā. Ja vārdu ņem ministru kabineta priekšstāvis, tad debates uzskatāmas par atjaunotām.

54. Visos jautājumos, kuŗi attiecas uz dienas kārtību, kā arī 12., 13., 34., 43., 73., 83., 104., 112., 113., 117., 121., 124., 125., 126., 135. un 140. p.p. minētos gadījumos vārdu dabū tikai viens runātājs par un otrs pret priekšlikumu un ne ilgāk kā uz pieci minūtēm katrs.

55. Domu izmaiņa par ārkārtējiem ziņojumiem (48. p.) un piezīmēm personīgā lietā (50. p.) nav pielaižami.

56. Prezidējošais debatēs nepiedalās. Ja viņš vēlas piedalīties debatēs, tad viņam jānodod sēdes vadība savam biedrim.

57. Referentam un ministru kabineta priekšstāvjiem vārds dodams ārpus kārtas. Deputatam-ministrim, pieteicoties pie vārda, jāpaziņo priekšsēdētājam, vai viņš runās kā deputats vai kā ministris.

58. Neviens deputats nedrīkst ņemt vārdu bez priekšsēdētāja atļaujas. Pie vārda jāpieteicas rakstiski. Priekšsēdētājs dod vārdu pēc pieteikšanās kārtas.

59. Iesnieguma autoram vai vienam no trim pirmiem iesnieguma parakstītājiem, pēc vienošanās pēdējo starpā, uz pieprasījumu dodams vārds debatu sākumā un beigās.

60. Ja vārdu pieprasot saduras referenta, ministru kabineta priekšstāvja un iesnieguma autora vārda tiesības, tad pirmam ir priekšroka priekš otrā un trešā un otram priekš trešā.

61. Gadījumos, kad pēc kārtības ruļļa runātāju skaits ir aprobežots, bet ir pieteikušies vairāki runātāji, kuŗu pieteikšanās kārta nav konstatējama, viņu izvēli izdara priekšsēdētājs.

62. Runātāji, kuŗi pieteikušies pie vārda, var savu kārtu savstarpīgi izmainīt, par ko tie iepriekš ziņo priekšsēdētājam.

63. Ja runātājs, kuŗš pieteicies, neatrodas zālē, kad viņa kārta pienākusi, tad viņš kārtu zaudē un bez pieteikšanās par jaunu vārdu viņam dod tikai pēc pārējo runātāju saraksta izbeigšanās.

64. Runātāji runā no tribīnes.

65. Izņemot referentu un ministru kabineta priekšstāvi, neviens deputats nevar runāt vienā un tai pašā jautājumā vairāk par divām reizēm.

66. Starpsaucieni ir atļauti, bet ne sarunas starp runātāju uz tribīnes un deputatiem.

67. Priekšsēdētājs vai viņa biedrs vada sēdi. Piezīmes vai domu izmaiņa par viņa rīkojumiem vadības ziņā nav pielaižamas.

68. Priekšsēdētājs var taisīt piezīmes un pārtraukt runātāju.

69. Ja runātājs, vai vispār sēdes dalībnieks nepaklausa priekšsēdētāja aizrādījumiem, vai arī atļaujas sev apvainojošus, skarbus, vai ar Saeimas cieņu nesavienojamus izteicienus, vai sēdes kārtības traucējumus, tad priekšsēdētājs vai nu viņu sauc pie kārtības, vai ņem viņam vārdu, vai arī, sevišķi svarīgos gadījumos, liek Saeimai priekšā izraidīt viņu no sēdes, vai arī izslēgt uz 1 līdz 6 sēdēm.

70. 69.p. minēto priekšsēdētāja priekšlikumu Saeima izspriež bez debatēm, izklausījusi iepriekš izraidāmā resp. izslēdzamā vai viņa frakcijas biedra paskaidrojumus.

71. Ja sēdēs izceļas troksnis vai nekārtība un priekšsēdētāja pūliņi atjaunot kārtību paliek bez sekmēm, tad priekšsēdētājs atstāj savu sēdekli un līdz ar to sēde ir uzskatāma par pārtrauktu uz pusstundu. Ja arī pēc sēdes atjaunošanas troksnis vai nekārtības nemitējas, tad priekšsēdētājs sēdi slēdz.

72. Publikai ir aizliegts izsacīt piekrišanu vai nepiekrišanu, vai arī traucēt kārtību. Pārkāpšanas gadījumā priekšsēdētājs var izraidīt no sēdes telpām atsevišķas personas vai arī visu publiku.

73. Saeimas sēdes ir atklātas. Desmit deputatiem, Saeimas sēdes vadītājam, Valsts Prezidentam, ministru prezidentam vai ministrim pieprasot, Saeima ar ne mazāk kā divu trešdaļu klātesošo deputatu balsu vairākumu var nolemt noturēt aizklātu sēdi (L.R. Satv. 22. p.).

II. Likumdošanas kārtība.

74. Likumprojektus vai likumu ierosinājumus, līdz ar motīviem, var iesniegt Saeimai: a) Valsts Prezidents, b) ministru kabinets, c) Saeimas atsevišķas komisijas, d) ne mazāk kā pieci deputati, c) viena desmitā daļa vēlētāju (L.R. Satv. 65. p.).

75. Visi likumu projekti vai likumu ierosinājumi, pirms to apspriešanas,

izdalāmi deputatiem, kā arī piesūtāmi Valsts Prezidentam, ministru prezidentam un attiecīgo resoru vadītājiem.

76. Par visiem ienākušiem likumu projektiem un likumu ierosinājumiem prezidijs ziņo, līdz ar savu slēdzienu par to tāļāk virzīšanu, Saeimai, kuŗa lemj vai nu par to nodošanu komisijām vai atraidīšanu. Šinī lietā pielaižamas debates.

77. Ja Saeima atzīst ierosinātā likuma izdošanu par vēlamu, tad tā uzdod projekta izgatavošanu attiecīgai ministrijai vai komisijai.

78. Nevienu likuma projektu nevar pieņemt Saeimas plenārsēdē, pirms tas nav apspriests attiecīgā komisijā.

79. Apspriežot Saeimas plenārsēdē likuma projektu, vispirms jāatklāj vispārējas debates par projekta principiem (pirmais lasījums).
Pēc vispārēju debatu izbeigšanās lemj par pāriešanu uz projekta lasīšanu pa pantiem. Ja šāda pāreja atraidīta, tad līdz ar to viss projekts uzskatāms par atraidītu.

80. Lasot projektu pa pantiem (otrais lasījums), pielaižamas debates un balsošana par katru pantu atsevišķi, vai arī savienojot vairākus pantus, vai sadalot atsevišķus pantus. Visi priekšlikumi un pārlabojumi pie pantiem iesniedzami rakstiski vienā eksemplārā.

81. Pēc otrā lasījuma pabeigšanas priekšsēdētājs liek uz balsošanu projektu visumā līdz ar pieņemtiem pārlabojumiem un papildinājumiem. Ja Saeima projektu šādā veidā pieņēmusi, tad tas nododams atpakaļ komisijai, kuŗa saskaņo pārlabojumus un papildinājumus ar pirmatnējo tekstu. Tāpat projekts nododams redakcijas komisijai.

82. Starplaikā starp otro un trešo lasījumu, bet ne vēlāk par piecām dienām pirms trešā lasījuma sēdes dienas, deputati, kā arī komisija, kuŗa projektu apspriedusi, var iesniegt rakstiski pārlabojumus un papildinājumus pie projekta. Pēc šī termiņa notecēšanas nekādi pārlabojumi un papildinājumi, izņemot 85. pantā paredzētos, vairs nav pieņemami. Laikā iesniegtos pārlabojumus un papildinājumus prezidijs nekavējoties nodod komisijai, kuŗa projektu apspriedusi, kā arī redakcijas komisijai.

P i e z ī m e. Redakcijas komisija savās sēdēs aicina arī attiecīgos referentus.

83. Starplaiku starp otro un trešo lasījumu, bet ne īsāku par 10 dienām, nosaka Saeima tūliņ pēc otrā lasījuma pabeigšanas.

84. Trešā lasījumā apspriežami un balsojami panti, pie kuŗiem iesniegti pārlabojumi.

85. Trešā lasījumā redakcijas komisija iesniedz arī savus pārlabojumus, kuŗi apspriežami un nobalsojami 84. panta kārtībā.

86. Pēc trešā lasījuma pabeigšanas priekšsēdētājs liek uz balsošanu visu projektu ar pieņemtiem pārlabojumiem un papildinājumiem.

87. Likumu projekti, kas ar Saeimas sevišķu lēmumu atzīti par steidzamiem, apspriežami tikai divos lasījumos. Lēmums par projekta steidzamību pieņemams pirms pirmā lasījuma.

1. p i e z ī m e. Redakcijas komisijas ziņojumi pie steidzamības kārtībā pieņemtiem likumiem, sniedzami ne vēlāk kā tuvākā sēdē.

2. p i e z ī m e. Ārkārtējos steidzamības gadījumos, kā arī sesijas pēdējā sēdē pieņemto likumu rediģēšanu Saeima var uzdot redakcijas komisijai kopīgi ar prezidiju.

88. Uz 10 deputatu priekšlikumu Saeima var atcelt lēmumu, ar kuŗu likuma projekts atzīts par steidzamu.

89. Noteikumi par trim lasījumiem nav attiecināmi uz valsts budžetu.

III. Deputatu priekšlikumi, jautājumi un pieprasījumi.

90. Priekšlikumi, kuŗus iesniedz deputati, jāiesāk ar vārdiem: "Saeima nolemj".

91. Priekšlikumi, kuŗiem nav likuma projekta vai ierosinājuma raksturs, apspriežami vienā lasījumā. Apspriešana notiek tanī pašā sēdē, kuŗā priekšlikums iesniegts, ja tam piekrīt iesniedzējs un neviens deputats iebildumus neceļ.

92. Priekšlikumi iesniedzami ar vismaz 10 deputatu parakstiem, izņemot gadījumus, kuŗos kārtības rullis nosaka citu skaitli.

93. Priekšlikuma iesniedzēji var ņemt to atpakaļ, tomēr katram deputatam ir tiesība noņemto priekšlikumu savā vārdā tālāk uzturēt.

94. Ne mazāk ka 5 deputati var iesniegt Saeimā jautājumus ministru kabineta locekļiem.

95. Pirmais vai kāds cits no jautājuma parakstītājiem, pēc vienošanās, var dabūt vārdu jautājuma motivēšanai.

96. Jautātāji var piezīmēt, ka viņiem pietiek ar rakstisku atbildi. Rakstiska atbilde nolasāma pēc termiņa notecēšanas (97. p.) nākamā sēdē.

97. Jautājumu Saeimas priekšsēdētājs nekavējoties paziņo ministru prezidentam, kā arī attiecīgiem ministru kabineta locekļiem, kuŗiem jādod atbilde ne vēlāk par 48 stundām pēc jautājuma saņemšanas.

98. Pēc ministru kabineta locekļa rakstiskas vai mutiskas atbildes uz jautājumu pielaižamas debates, ja to prasa 20 deputati. Ne pārejas formulas, ne balsošanas pie jautājuma nav pielaižamas.

99. Ne mazāk kā 10 deputati var iesniegt pieprasījumus ministru kabineta locekļiem, pie kam arī šinī gadījumā piemērojams 95.panta noteikums.

100. Par visiem ienākušiem pieprasījumiem priekšsēdētājs ziņo tuvākā Saeimas sēdē un, ja pieprasījumi nav atzīti no to iesniedzējiem par steidzamiem, nodod tos pieprasījumu komisijas apspriešanai.

101. Komisijai pieprasījumi jāpārbauda, pēc kam jāizgatavo un jāiesniedz Saeimas prezidijam divu nedēļu laikā referāts, kuŗā jāatzīmē, vai pieprasījums pieņemams vai nē.

Atzīstot pieprasījumu par pieņemamu, komisija to attiecīgi formulē un nodod slēdzienu par tā tāļāk virzīšanu.

102. Pieprasījumi, kuŗus to iesniedzēji apzīmējuši par steidzamiem, nolasāmi vispirms frakciju birojā un ceļami priekšā pirmā Saeimas sēdē pēc to iesniegšanas.

103. Ja Saeima atzīst pieprasījumu par steidzamu, tad tūliņ stājas pie tā apspriešanas pēc būtības. Ja steidzamība atraidīta, tad pieprasījums nododams pieprasījumu komisijas apspriešanai 101.p. paredzētā kārtībā.

104. Steidzamības lietā vārds dodams vienam runātājam p a r un otram p r e t.

105. Pieņemtā pieprasījuma un klātpielikto dokumentu norakstus priekšsēdētājs nekavējoties piesūta ministru prezidentam un attiecīga resora vadītājam.

106. Valdībai jādod atbilde uz pieprasījumu ne vēlāk par septiņām dienām no tā saņemšanas. Pēc atbildes noklausīšanās var atklāt debates.

107. Valdības atbilde uz pieprasījumu nav atliekama uz nākamo sesiju, ja pieprasījuma steidzamība pieņemta vismaz 3 dienas pirms sesijas slēgšanas.

108. Visi pieprasījumi līdz ar attiecīgiem materiāliem pēc to apspriešanas Saeimā nododami pieprasījumu komisijai. Sēdē, kuŗā valdība dod atbildi uz steidzamiem pieprasījumiem, komisija var dot arī savu atzinumu.

109. Ja jautājumi vai pieprasījumi ienāk tādā skaitā, ka traucē kārtēju Saeimas darbību, tad to apspriešanai noliekama sevišķa sēde, bet ne biežāk kā vienreiz nedēļā.

IV. Iesniegumu formulēšana un nobalsošana.

110. Deputatiem ir tiesība pēc likuma projekta vai likuma ierosinājuma caurlūkošanas vai valdības atbildes uz pieprasījumiem, iesniegt rakstiski formulu pārejai uz nākošo dienas kārtības punktu.

111. Ja iesniegtas vairākas pārejas formulas, tad tās balsojamas pēc to iesniegšanas kārtas. Pārejas formulas bez motivējuma balsojamas pirms motivētām.

112. Ja vismaz trīs deputati prasa zināmai formulai priekšrocību nobalsošanā, tad Saeima noklausījusies vienu runātāju par, otru - pret priekšlikumu, taisa savu lēmumu.

113. Iepriekšējā pantā minētā kārtība jāievēro visos tanīs gadījumos, kad saduras vairāki priekšlikumi, kuŗi viens otru izslēdz.

114. Nobalsošanas par pārejas formulu atliekamas uz nākošo sēdi, ja to prasa vismaz 20 deputati.

115. Ja kāda no iesniegtām formulām jau pieņemta, pārējās vairs nav balsojamas.

116. Ja no iesniegtām formulām neviena nedabū balsu vairākumu, vai arī tādas nemaz nav iesniegtas, Saeima pāriet uz nākamo dienas kārtības punktu.

117. Debates slēdzot priekšsēdētājs paziņo balsošanas kārtību, par ko pielaižamas debates, kuŗām seko Saeimas lēmums (sk. 54. p.).

118. Iesniegumu nobalsošanas kārtu un kārtību nosaka priekšsēdētājs.

119. Pirms balsošanas iesniegums jānolasa.

120. Iesniegums formulējams pēc iespējas tā, ka atbilde uz to var būt "par" vai "pret".

121. Katrs deputats var pieprasīt iesnieguma dalīšanu: galīgi par to lemj Saeima (sk. 54. p.).

122. Pārlabojumi vai papildinājumi nobalsojami pirms tā panta, uz kuŗu tie attiecas. Pēc pārlabojumu, papildinājumu, kā arī atsevišķu pantu nodalījumu nobalsošanas, jānobalso viss pants visumā.

123. Pārlabojumi vai papildinājumi pie priekšlikuma, kuŗus iesniedzis tā autors vai komisijas referents, nav balsojami atsevišķi, bet priekšlikums balsojams pārgrozītā veidā, visumā.

124. Ja iesniegti vairāki pārlabojumi vai papildinājumi, tad vispirms balsojams plašākais pēc satura. Ja tāda pazīme nav konstatējama, tad balsošana notiek pēc pārlabojumu iesniegšanas kārtas (sk. 54.p.).

125. Ja kāds deputats ierosina jautājumu par to, ka attiecīga lieta pēc būtības nav apspriežama Saeimā, tad šāds jautājums nobalsojams vispirms (sk. 54. p.).

126. Tāpat pirms balsošanas pēc būtības izšķirami priekšlikumi par lietas atlikšanu, atdošanu atpakaļ komisijai, papildu ziņu ievākšanu un tamlīdzīgi (sk. 54. p.).

127. Balsojot par sēžu laika noteikšanu, tāļākie termiņi balsojami pirms tuvākiem.

128. Pirms balsošanas priekšsēdētājs ziņo ar zvanu par balsošanas sākšanu.

129. Balsošanu izdara deputatiem, kā arī prezidija locekļiem pieceļoties no sēdekļiem.

130. Ja balsošanas iznākums apšaubāms, tad izdarāma pārbalsošana. Ja arī tā nedod skaidrību, tad jāpārbalso izejot pa durvīm.

131. Lēmumi pieņemami ar klātesošo deputatu absolūto balsu vairākumu, izņemot sevišķus, kārtības rullī paredzētus gadījumus.

132. Piemērojot pēdējo pārbalsošanas veidu, priekšsēdētājs uzaicina iziet pa durvīm vispirms tos deputatus, kuŗi izsakās "par" nobalsojamo priekšlikumu, pēc tam tos, kuŗi izsakās "pret" un beidzot tos, kuŗi atturas, saskaitot pie izejas pa durvīm katras grupas balsotājus atsevišķi. Pēc balsu saskaitīšanas katra tālāka balsu nodošana izslēgta.

133. Ne mazāk kā 10 deputati var prasīt aizklātu nobalsošanu, kā arī nobalsošanu ar parakstītām zīmītēm vai izsaucot deputatus pa vārdiem (sk. 54. p.).

P i e z ī m e. Pieprasītai aizklātai balsošanai dodama priekšroka.

134. Balsojot ar parakstītām zīmītēm, tanīs jāuzrāda balsotāja vārds un uzvārds, kā arī votums: "par", "pret" vai "atturās". Balsotāja vārds, uzvārds un votums atzīmējams protokolā.

135. Katram deputatam savā, kā arī savas frakcijas vārdā ir tiesība par balsošanas motīviem iesniegt rakstiski attiecīgu ziņojumu, kuŗš nolasāms pēc balsošanas, pie kam ziņojuma iesniedzējs var dabūt vārdu mutiskiem paskaidrojumiem.

136. Katram deputatam ir tiesība triju dienu laikā rakstiski iesniegt prezidijam, pievienošanai protokolam, savu votumu, kuŗš nesaietas ar Saeimas lēmumu.

137. Atraidītu likuma projektu vai ierosinājumu var iesniegt tai pašā sesijā tikai tad, ja tam piekrīt vismaz 2/3 no visiem deputatiem.

V. Protokols.

138. Par katru Saeimas sēdi vedams protokols, kuŗā nākošās sēdes laikā deputati var ieskatīties pie sekretara, kuŗam arī iesniedzami iebildumi pret

nepareizībām protokolā. Ja līdz sēdes beigām iebildumi nav celti, protokols uzskatāms par pieņemtu.

139. Protokolā jāieraksta vārdu pa vārdam: a) pieņemtie lēmumi, b) iesniegtie pieprasījumi un jautājumi, c) priekšsēdētāja ziņojumi.

140. Ja pret protokolu ir celta ieruna, kuŗu prezidijs neatrod par dibinātu, jautājumu galīgi izšķir Saeima (sk. 54.p.).

141. Protokolu paraksta sēdes vadītājs un viens sekretariāta loceklis.

VI. Stenogramas.

142. Saeimas sēžu stenogramas izgatavo stenogrāfu birojs, lietpratēja vadītāja tiešā uzraudzībā, kuŗš arī atbild par stenogramu pareizību.

143. Strīdus gadījumus starp runātāju un biroja vadītāju par stenogramas saturu izšķir attiecīgās sēdes vadītājs.

144. Saeimas slēgtās sēdēs pielaistie stenogramu izgatavotāji dod parakstu, ka viņi stenogramu saturu neizpaudīs.

145. Vācu un krievu valodās turētās runas pievienojamas stenogramu oriģināliem tādā valodā (vācu vai krievu), kādā tās runātāji birojam iesnieguši.

146. Stenogramas iespiežamas rakstos un par brīvu izsniedzamas deputatiem.

Piezīme. Vācu vai krievu valodā iesniegtās runas iespiežamas latviešu tulkojumā, atzīmējot, ka tās nav stenogramas.

E.
Likumu izsludināšana

147. Saeimā pieņemtos likumus Valsts Prezidents izsludina "Valdības Vēstnesī" Satversmes 69., 70. un 75. p.p. noteiktā kārtībā.

148. Saeimas pieņemtos lēmumus un priekšlikumus, kuŗiem ir vispārēja nozīme, bet nav likuma rakstura, izsludina "Valdības Vēstnesī" Saeimas priekšsēdētājs.

F.
Komisiju darbība

149. Vispārējais kārtības rullis ir saistošs priekš visām Saeimas komisijām.

150. Jaundibinātās komisijas pirmo sēdi noteic un sasauc Saeimas sekretars, kuŗš to arī vada līdz komisijas priekšsēdētāja ievēlēšanai. Turpmākās sēdes noteic un sasauc tās prezidijs.

151. Komisija ievēl no sava vidus priekšsēdētāju un sekretaru, pēc vajadzības arī viņu biedrus. Par izdarītām vēlēšanām jāziņo Saeimas prezidijam.

152. Viens deputats nevar būt vienā un tanī pašā laikā par priekšsēdētāju resp. sekretaru vairākās komisijās.

153. Komisijas sēdes ir atklātas, bet uz Saeimas vai pašas komisijas lēmuma pamata tās var būt arī slēgtas.

154. Komisijas sēdes ir pilntiesīgas, ja tanīs piedalās vismaz puse no viņas locekļu skaita, bet ne mazāk kā trīs personas, to starpā priekšsēdētājs vai viņa biedrs.

Piezīme. Komisijas locekļiem sēdē jāierodas noteiktā laikā un jāpaliek līdz sēdes beigām. Locekļi, kuŗi ierodas pēc sēdes atklāšanas vai aiziet no sēdes pirms viņas beigām, bez priekšsēdētāja ziņas, saņem tikai pusi no atalgojuma par sēdi.

155. Visi klātesošie komisijas locekļi parakstās sēdes sākumā un beigās.

156. Sēdes sākumā jānolasa iepriekšējās sēdes protokols, ja komisija ar sevišķu lēmumu protokolu pārbaudīšanu nav uzdevusi prezidijam. Protokolus paraksta sēdes vadītājs un sekretars.

157. Katram komisijas loceklim ir tiesības rakstiskā formā pievienot savas atsevišķas domas protokolam ne vēlāk kā nākošā sēdē.

158. Ja kāds komisijas loceklis izlaidis trīs sēdes no vietas bez ievērojama iemesla, tad komisijas prezidijs par to ziņo viņa frakcijai.

159. Komisija skata cauri priekšlikumus, likumu projektus un

iesniegumus uz Saeimas lēmuma pamata vai pati no sevis iesniedz priekšlikumus, kā arī ierosina likumu projektus un noteikumus, kuŗi stāv sakarā ar viņas mērķiem.

160. Atsevišķos gadījumos komisijas, savā starpā vienojoties, var no plenārsēdes saņemtos projektus nodot arī kādai citai komisijai caurskatīšanai, paziņojot par to prezidijam. Nevienošanās gadījumos jautājumus izšķir Saeima.

161. Komisijas likvidēšanas vai darbības pārtraukšanas gadījumos tās materiālus saņem prezidijs, kuŗš tos nodod attiecīgai citai komisijai vai uzglabā Saeimas arhīvā.

162. Valdības iesniegtus projektus un priekšlikumus nevar ņemt atpakaļ bez komisijas un Saeimas piekrišanas. Ja komisija atzīst, ka valdības iesniegtais projekts vai priekšlikums pārstrādājams, tad uz komisijas priekšlikumu Saeima var atdot to valdībai atpakaļ.

163. Ziņas par komisijas darbību slēgtās sēdēs atklātībai var sniegt vienīgi ar komisijas prezidija piekrišanu.

164. Komisijas sēdēs var piedalīties ar padomdevēja balsstiesībām tas deputats, kuŗš pirmais parakstījis attiecīgo likuma projektu vai citu iesniegumu. Komisijas sēdē var būt klāt arī citi Saeimas deputati, bet padomdevēja balsstiesību viņi bauda tikai uz sevišķa komisijas lēmuma pamata. Komisijai ir tiesība pieaicināt lietpratējus ar padomdevēja balsstiesībām, kā pastāvīgus, tā arī atsevišķiem gadījumiem.

165. Komisijas sēdēs var piedalīties ar padomdevēja balsstiesībām arī ministri vai viņu sūtītie priekšstāvji, kuŗiem tiesība dot paskaidrojumus un iesniegt papildinājumus vai pārlabojumus.

166. Komisijai ir tiesības tieši, bez Saeimas prezidija starpniecības, pieprasīt viņas darbībai vajadzīgās ziņas un paskaidrojumus no attiecīgā ministra un viņam padotām iestādēm, kā arī no pašvaldības orgāniem un uzaicināt paskaidrojumu došanai attiecīgās ministrijas priekšstāvjus.

167. Par ienākušiem likumu projektiem un likumu ierosinājumiem komisija lemj, vai tie nododami apakškomisijai, ja tāda pie viņas pastāv. Pirms projekta apspriešanas komisija, resp., apakškomisija ievēl referentu projekta referēšanai komisijas sēdē.

168. Lēmumi komisijā pieņemami ar absolūtu balsu vairākumu. Ja kādā

jautājumā ir iesniegti vairāki priekšlikumi, no kuŗiem neviens nav pieņemts ar balsu vairākumu, tad komisijas projektā kā atsevišķi varianti uzņemami visi tie priekšlikumi, par kuŗiem nodots vairāk kā 1/3 klātesošo balsu.

169. Komisijas atzinumi, kuŗi apstiprināmi no Saeimas, sastādami Saeimas lēmuma projektu veidā.

170. Pēc lietas caurlūkošanas komisija ievēl uz Saeimas plenārsēdi referentu un vajadzības gadījumā (168. p.) arī koreferentu.

171. Uz komisijas lēmumu sevišķi svarīgus likumprojektus skata cauri trīs lasījumos (sk. 79. līdz 88. p.).

172. Nododot vienu un to pašu projektu divām vai vairākām komisijām, Saeima nosaka kārtu, kādā komisijām projekts jāskata cauri. Pēc tam komisijas notur kopējas sēdes un vienojas par kopēju projektu. Kopējās sēdēs attiecībā uz sēdes vadību un dienas kārtību visiem komisijas locekļiem vienlīdzīgas balsstiesības. Ja vienošanās nebūtu panākama, tad Saeimai stādāmi priekšā neapvienotie projekti un ievēlami referenti (170. p.). Plenārsēde tādā gadījumā par pamatu apspriešanai ņem tās komisijas projektus, kuŗa to pirmā kārtā caurskatījusi.

173. Komisijas var pieprasīt viena otras atzinumus par zināmu projektu un noturēt kopējas sēdes.

174. Kopējas sēdes vada tās komisijas priekšsēdētājs, kuŗa kopēju apspriedi ierosinājusi.

175. Darbu sagatavošanai vai sevišķu uzdevumu pildīšanai komisija var ievēlēt no sava vidus vienu vai vairākas apakškomisijas.

176. Apakškomisijas pirmo sēdi sasauc, atklāj un līdz apakškomisijas priekšsēdētāja ievēlēšanai vada komisijas sekretars, bet nākošās sēdes - apakškomisijas prezidijs.

177. Visus savus lēmumus un priekšlikumus apakškomisija ceļ priekšā komisijas pilnai sēdei.

178. Apakškomisijas protokolu un izstrādāto projektu noraksti piesūtāmi divu dienu laikā komisijas prezidijam, kuŗš projektu norakstus piesūta divu dienu laikā komisijas locekļiem.

179. Komisijas atzinumi un projekti pēc to pieņemšanas, ne vēlāk kā triju dienu laikā, iesniedzami Saeimas prezidijam.

180. Peticiju komisija sniedz reizi mēnesī ienākušo peticiju pārskatu ar īsu satura apzīmējumu. Pārskats izdalams deputatiem. Plenārsēdē peticijas apspriežamas tikai uz komisijas vai vismaz 10 deputatu ierosinājuma 91.panta apzīmētā kārtībā.

181. Apakškomisijas sazinās ar ministrijām un citām iestādēm caur komisijas prezidiju.

182. Komisijas, resp., apakškomisijas locekļi, prezidijs un komisijas uzaicinātie lietpratēji saņem algu un par braucieniem amata darīšanās ārpus Saeimas sēžu vietas uztura naudu un ceļa izdevumus pēc budžetā paredzētām normām.

183. Komisijas prezidijs iesniedz Saeimas sekretariatam ne vēlāk kā mēneša piektā dienā sēžu sarakstu, atzīmējot, cik katrs komisijas loceklis apmeklējis sēdes pagājušajā mēnesī un kāds tam pienākas atalgojums.

G.
Saeimas saimniecības revīzija.

184. Saeimas grāmatvedību, tās lietderību, likumību un bilances pārbauda revīzijas komisija.

Saeimas grāmatvedība revidējama vismaz reizi mēnesī un revīzijas atzinumi iesniedzami prezidijam.

H.
Saeimas komisiju saraksts.

185. Pie Saeimas pastāv šādas komisijas:

1) Agrarpolitikas un lauksaimniecības lietu komisija (16 locekļi).

2) Ārlietu komisija (11 locekļi).

3) Bibliotekas komisija (3 locekļi).

4) Budžeta komisija (10 locekļi).

5) Finanču komisija (11 locekļi).

6) Izglītības komisija (13 locekļi).

7) Juridiskā komisija (13 locekļi).

8) Kaŗa lietu komisija (5 locekļi).

9) Lūgumu un sūdzību komisija (5 locekļi).

10) Mandātu komisija (15 locekļi).

11) Organizācijas komisija (5 locekļi).

12) Pašvaldības komisija (13 locekļi).

13) Peticiju komisija (5 locekļi).

14) Pieprasījumu komisija (5 locekļi).

15) Publisko tiesību un valsts pārvaldes iekārtas komisija (13 locekļi).

16) Redakcijas komisija (5 locekļi).

17) Revīzijas komisija (3 locekļi).

18) Deputatu lietu izmeklēšanas komisija (5 locekļi).

19) Saimniecības komisija (5 locekļi).

20) Sociālās likumdošanas komisija (13 locekļi).

21) Tirdzniecības un rūpniecības komisija (8 locekļi).

1. piezīme. Lūgumu un sūdzību komisija darbojas tikai no Satversmes Sapulces pārņemto lietu likvidēšanai, pēc tam tā pārtrauc savu darbību.

2. piezīme. Saeimai jāieceļ noteiktiem gadījumiem parlamentāriskas izmeklēšanas komisijas, ja to pieprasa ne mazāk kā viena trešā daļa deputatu (L.R. Satv. 20.p.).

Frakciju biroja kārtības rullis.

1. Pie frakciju biroja piedalās: a) Saeimas frakcijas, b) Saeimas prezidijs.

2. Katra frakcija deleģē birojā vismaz vienu priekšstāvi. Frakcijas ar vairāk kā 10 locekļiem var deleģēt ik uz 10 locekļiem pa vienam priekšstāvim, skaitot uz atlikušiem pārāk par 5 locekļiem arī vienu priekšstāvi.

3. Biroja uzdevums ir:
a) sagatavot iepriekšēju lemšanu kārtības ruļļa 28. p. c un e punktos minētos gadījumos,
b) saskaņot Saeimā reprezentēto politisko partiju frakciju darbību un taktiku Saeimā un komisijās.

4. Biroja atzinumi ir informātoriska rakstura un nav saistoši priekš frakcijām. Tomēr frakcijai, kuŗa nepiekrīt sava priekšstāvja atzinumam biroja sēdē, jāpaziņo par to prezidijam pirmās nākamās plenarsēdes sākumā.

5. Biroja sēžu dienas kārtību noteic un sēdes sasauc un vada Saeimas prezidijs.

1. piezīme. Biroja dienas kārtību var papildināt vai grozīt, ja to prasa 1/3 biroja locekļu.

2. piezīme. Biroja sēdes sasaucamas, ja to prasa biroja locekļi, kuŗi reprezentē vismaz 1/3 no visa Saeimas sastāva.

6. Piedalīšanās biroja sēdēs netiek atalgota.

Rīgā, 1923.g. 23.martā

Valsts prezidents *J.Čakste*.